Stockholms läns landsting

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2015-09-16

LS 2015-0080

Landstingsstyrelsen

Stockholms läns sjukvårdsområde som mottagare av somatisk specialistvård inom ramen för Framtidens hälso- och sjukvård

Föredragande landstingsråd: Anna Starbrink

Ärendebeskrivning

Förslag om kompletterande uppdrag till Stockholms läns sjukvårdsområde att, där det är lämpligt, dels ansvara för somatisk specialistvård som flyttas från akutsjukhusen, dels svara för utveckling av nya vårdformer inom området.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att uppdra åt Stockholms läns sjukvårdsområde att ansvara för sin del av den somatiska specialistvård som är nödvändig eller lämplig att flytta från akutsjukhus i enlighet med planen för Framtidens hälso- och sjukvård

att uppdra åt Stockholms läns sjukvårdsområde att tillsammans med andra vårdgivare svara för utvecklingen av nya vårdformer inom ramen för uppdraget att ansvara för somatisk specialistvård som är nödvändig eller lämplig att flytta från akutsjukhus i enlighet med planen för Framtidens hälso- och sjukvård

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att reglera uppdragen som Stockholms läns sjukvårdsområde ska utföra inom ramen för sitt ansvar för somatisk specialistvård

att med anledning av de tillkommande uppdragen ändra specifika ägardirektiv för Stockholms läns sjukvårdsområde i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande.

Landstingsrådsberedningens motivering

Sjukvården i Stockholms län står inför stora utmaningar de kommande åren som kräver förändringar av vårdens organisation. Det avser att befolkningen ökar, den pågående snabba medicinska utvecklingen och att ett stort investeringsbehov föreligger.

Det är därför viktigt att säkra att vården i framtiden ges på rätt vårdnivå inom sjukvården. Akutsjukhusen ska ge den vård som kräver deras medicinska resurser. Vård som kan bedrivas inom den öppna vården ska utföras där. Det kan vara olika behandlingar, öppen specialistvård, dagkirurgi mm. Det beräknas att cirka 15 procent av den vård som för närvarande bedrivs på akutsjukhusen successivt kan föras över till vårdgivare inom den öppna vården. För att Framtidsplanen ska kunna förverkligas är det viktigt att dessa förändringar genomförs och att akutsjukhusens roll renodlas.

Den öppna vården utanför akutsjukhusen utvecklas genom att husläkarvården, närakuter, specialistvården, den avancerade sjukvården i hemmet, den geriatriska vården med direktintag mm förstärks. Dessutom måste vårdval utökas inom fler medicinska områden och att mer avancerade medicinska åtgärder måste kunna utföras inom ramen för vårdval.

Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) – som är landstingets driftorganisation – har ett viktigt uppdrag i detta förändringsarbete. SLSO ges ett utökat uppdrag för att kunna ta emot delar av den vård som flyttas ut från akutsjukhusen. Det kräver att vårdformer utvecklas, avtal anpassas och att vårdmiljöer utformas så att de motsvarar de krav som kommer att ställas. Det utvecklingsarbete som måste ske för att utveckla vårdformerna ska bedrivas tillsammans med andra vårdgivare. Vårdkedjor och samverkan mellan olika aktörer inom vården måste fortlöpande utvecklas. Dessutom måste ägardirektiven förändras så att de passar de nya vårdformerna.

Olika entreprenörer har även en mycket viktig uppgift för att dessa nödvändiga förändringar ska kunna genomföras. Hälso- och sjukvårdsnämnden måste, vid sidan av vårdval, även träffa avtal med olika entreprenörer för att de ska utföra vård utanför akutsjukhusen. Redan idag utför entreprenörer en betydande del av denna vård och kommer att göra så även i framtiden. I avtalen måste också regleras att entreprenörerna - tillsammans med andra vårdgivare - ska medverka i utvecklingen av vårdformerna inom den öppna vården.

Beslutsunderlag

Ägarutskottets protokollsutdrag den 26 maj 2015
Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 27 april 2015
Stockholms läns sjukvårdsområdes styrelses protokollsutdrag den 8 april 2015
Stockholms läns sjukvårdsområdes yttrande över förslag till kompletterande ägardirektiv för Stockholms läns sjukvårdsområde den 23 mars 2015

Torbjörn Rosdahl

Anna Starbrink

Carl Rydingstam

§ 28
Stockholms läns sjukvårdsområde som mottagare av somatisk specialistvård inom ramen för Framtidens hälso- och sjukvård

LS 2015-0080

Ärendebeskrivning

Förslag om kompletterande uppdrag till Stockholms läns sjukvårdsområde att, där det är lämpligt, dels ansvara för somatisk specialistvård som flyttas från akutsjukhusen, dels svara för utveckling av nya vårdformer inom området.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 27 april 2015
Stockholms läns sjukvårdsområdes styrelses protokollsutdrag den 8 april 2015
Stockholms läns sjukvårdsområdes yttrande över förslag till kompletterande ägardirektiv för Stockholms läns sjukvårdsområde den 23 mars 2015

Ägarutskottets beslut

Ägarutskottet föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att uppdra åt Stockholms läns sjukvårdsområde att ansvara för somatisk specialistvård som är nödvändig eller lämplig att flytta från akutsjukhus i enlighet med planen för Framtidens hälso- och sjukvård

att uppdra åt Stockholms läns sjukvårdsområde att svara för utveckling av nya vårdformer inom ramen för uppdraget att ansvara för somatisk specialistvård som är nödvändig eller lämplig att flytta från akutsjukhus i enlighet med planen för Framtidens hälso- och sjukvård

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att reglera uppdragen som Stockholms läns sjukvårdsområde ska utföra inom ramen för sitt ansvar för somatisk specialistvård

att med anledning av de tillkommande uppdragen ändra specifika ägardirektiv för Stockholms läns sjukvårdsområde i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande.

(S), (MP) och (V)--ledamöterna anmälde att de inte deltar i beslutet.

Landstingsstyrelsens förvaltning
Handläggare: Christina Widerberg Söderholm

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-04-27

LS 2015-0080

Ägarutskottet

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -04- 30
Dnr LS 2015-0080
Rakl II

Stockholms läns sjukvårdsområde som mottagare av somatisk specialistvård inom ramen för Framtidens hälso- och sjukvård

Ärendebeskrivning

Förslag om kompletterande uppdrag till Stockholms läns sjukvårdsområde att, där det är lämpligt, dels ansvara för somatisk specialistvård som flyttas från akutsjukhusen, dels svara för utveckling av nya vårdformer inom området.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 27 april 2015
Stockholms läns sjukvårdsområdes styrelses protokollsutdrag den 8 april 2015
Stockholms läns sjukvårdsområdes yttrande över förslag till kompletterande ägardirektiv för Stockholms läns sjukvårdsområde den 23 mars 2015

Förslag till beslut

Ägarutskottet föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att uppdra åt Stockholms läns sjukvårdsområde att ansvara för somatisk specialistvård som är nödvändig eller lämplig att flytta från akutsjukhus i enlighet med planen för Framtidens hälso- och sjukvård

att uppdra åt Stockholms läns sjukvårdsområde att svara för utveckling av nya vårdformer inom ramen för uppdraget att ansvara för somatisk specialistvård som är nödvändig eller lämplig att flytta från akutsjukhus i enlighet med planen för Framtidens hälso- och sjukvård

att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att reglera uppdragen som Stockholms läns sjukvårdsområde ska utföra inom ramen för sitt ansvar för somatisk specialistvård

att med anledning av de tillkommande uppdragen ändra specifika ägardirektiv för Stockholms läns sjukvårdsområde i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Stockholms läns sjukvårdsområde får i uppdrag att där det är lämpligt dels vara mottagande organisation för somatisk specialistvård som flyttas ut från akutsjukhusen, dels svara för utveckling av nya vårdformer för somatisk specialistvård. Varje uppdrag definieras och regleras till innehåll, omfattning och finansiering i vårdavtal med hälso- och sjukvårdsnämnden. Det specifika ägardirektivet för Stockholms läns sjukvårdsområde kompletteras med avseende på det nya uppdraget.

Bakgrund
Stockholms läns landsting står inför åren 2015-2025 inför förändringar betingade av befolkningsutveckling, medicinsk utveckling och redan inledda ny-, om- och tillbyggnader av befintligt lokalbestånd. I syfte att hantera de utmaningar detta innebär har en grundläggande planering, Framtidens hälso- och sjukvård, etablerats. För att optimalt kunna använda de investeringar som görs på alla akutsjukhus och inte minst byggandet av ett helt nytt modernt sjukhus, Nya Karolinska Solna, behöver uppdragen för akutsjukhusen renodlas. Renodlingen av akutsjukhusens uppdrag förutsätter att landstinget utanför dessa i samverkan kan bedriva varierande former av somatisk specialistvård.

Av Framtidsplanen – tredje steget framgår att 300 000 öppenvårdsbesök bör kunna föras ut från akutsjukhusen till andra vårdgivare. Den utbyggnad av vårdvalen som skett inom den somatiska vården har varit ett styrmedel mot detta mål. Ytterligare utveckling av vårdval eller andra vårdavtal behövs för att stärka den öppna vården att ta emot besök som idag sker på akutsjukhusen. Motsvarande behövs – och är än mer angeläget - för den slutna vården.

Arbetet att bygga ut vården utanför akutsjukhusen pågår i fyra olika faser:
- Identifikation av vilken vård som är lämplig att utföra utanför akutsjukhusen.
- Ombyggnad och upprustning av de landstingsägda sjukhusen.
- Utveckling av nya arbetssätt och bättre samverkan.
- Stöd för detta samt beställaråtgärder för att skapa ett vårdutbud.

Som en konsekvens av de omställningar som ska ske de närmaste åren finns ett behov av en mottagande organisation för den vård som ska lokaliseras på de lokala sjukhusen. Vidare finns behov av att utveckla samverkan och effektiv infrastruktur inom respektive lokalt sjukhus, liksom att driva utvecklingsprojekt omkring nya vårdformer och andra frågor kopplade till förändringen.

Landstingsfullmäktige beslutade den 16-17 december 2014 att ge landstingsstyrelsen i uppdrag att utarbeta förslag till former och organisation för viss somatisk specialistvård utanför akutsjukhusen, såsom framgår i Framtidsplanen tredje steget i genomförandet (LS 1409-1068).

Överväganden
Under de kommande åren finns ett behov av att relativt snabbt ta emot och organisera de nya verksamheterna för somatiskt specialistvård som bör utföras utanför akutsjukhusen.

Ska de patientgrupper som förs ut från sjukhusen bli tillräckliga för att ge underlag för högkvalitativ vård måste nya vårdformer och konstellationer skapas. Vården måste anpassas till de nya patientgruppernas behov och krav, anpassas till specialiserade medarbetares krav och ansvaret för utbildning, utveckling och samverkan med alla övriga vårdformer i länet. Driftansvaret för denna form av somatisk vård måste särskiljas från akutsjukhusen och specifikt regleras för varje verksamhet som flyttas från akutsjukhusen.

Stockholms läns sjukvårdsområde driver idag vårdverksamheter inom flera vårdområden. Verksamheten bedrivs med ett långtgående verksamhets- och resultatansvar. Detta för att besluten ska kunna fattas så nära patienter, brukare och anhöriga som möjligt. Stockholms läns sjukvårdsområde har också erfarenhet av att driva enheter, exempelvis Akademiskt primärvårdscentrum, som arbetar i nätverk och riktar sig till alla vårdaktörer, oavsett driftsform. Därutöver är Stockholms läns sjukvårdsområde oftast en vårdgivare vid de lokala sjukhusen. I den pågående planeringen avseende Sollentuna sjukhus, har Stockholms läns sjukvårdsområde påbörjat ett samordnande arbete på uppdrag av hälso- och sjukvårdsnämnden.

Mot bakgrund av detta föreslås Stockholms läns sjukvårdsområde få utökat uppdrag, med innebörden att där det är lämpligt dels vara mottagare av vård som flyttas från akutsjukhusen, dels svara för utveckling av nya vårdformer. Det innebär att Stockholms läns sjukvårdsområde får ansvaret

för de olika former av vårdverksamheter som vid olika tidpunkter kommer att flyttas från akutsjukhusen. I uppdraget ingår att ansvara för den specifika verksamhet som beslutas flyttas från akutsjukhusen samt att samordna flera verksamheter från akutsjukhusen. Stockholms läns sjukvårdsområde har en organisationsstruktur och ett arbetssätt som är väl lämpat för sådana uppdrag.

För patienterna kommer vården att på ett patientsäkert sätt att utföras i en miljö som är mer anpassad och lämplig för den vård som faktiskt kommer att utföras. Som exempel på vård som är aktuell att flytta kan nämnas reumatologi respektive rehabilitering av cancerpatienter som behöver flyttas från Karolinska Universitetssjukhuset.

Utöver detta finns behov av att samordna och etablera arbetsformer på ett lokalt sjukhus i samverkan med övriga vårdaktörer på sjukhuset eller att utveckla nya vårdformer eller annan utveckling i anknytning till uppdraget. Det kan också bli aktuellt att i vissa fall etablera infrastruktur såsom till exempel gemensamma funktioner som reception och växel.

I uppdraget till Stockholms läns sjukvårdsområde ingår inte att utreda ekonomiska och juridiska konsekvenser av framtida organisatoriska lösningar eller att genomföra upphandlingar av vård.

Nya uppdrag och verksamheter för Stockholms läns sjukvårdsområde

Efter att beslut har fattats om att flytta viss specifik somatisk vård från akutsjukhusen till Stockholms läns sjukvårdsområde, måste formerna för utförandet som till exempel ersättningsvillkor regleras i ett avtal enligt de principer som hälso- och sjukvårdsnämnden fastställer som beställare av vård. Akutsjukhusets villkor för den specifika vården måste ändras och villkoren för Stockholms läns sjukvårdsområdes mottagande måste regleras.

Av särskild vikt i en omorganisation inför ett överlämnade av en specifik verksamhet till Stockholms läns sjukvårdsområde är att hänsyn tas till de särskilda kompetenser som finns i den specifika vården. Olika beroenden måste också säkerställas. De samband som kan finnas mellan akutsjukvården och den specifika verksamheten måste därför nogsamt analyseras.

Varje enskilt uppdrag det vill säga verksamhet som flyttas från ett akutsjukhus till Stockholms läns sjukvårdsområde ska regleras via vårdavtal med hälso- och sjukvårdsnämnden.

Av beslut och vårdavtalet bör det framgå följande

- Mål med verksamheten: innehåll, volymer och patientnytta
- Specificerat uppdrag avseende utbildning, utveckling
- Specificerat uppdrag avseende forskning
- Specificerat uppdrag angående samverkan och nya arbetsformer inkluderande anställningsformer och samarbete med andra huvudmän än landstinget
- Finansiella förutsättningar

Ändring av ägardirektiven

För att Stockholms läns sjukvårdsområde ska kunna vara mottagare av den somatiska specialistvård som flyttas från akutsjukhusen och ansvara för den närmare organisationen av dessa krävs i enlighet med den ägarstruktur som landstinget har en komplettering av Stockholms läns sjukvårdsområdes specifika ägardirektiv.

Följande tillägg föreslås:

- SLSO ska ansvara för somatisk specialistvård som är nödvändig eller lämplig att flytta från akutsjukhus i enlighet med planen för Framtidens hälso- och sjukvård.

- SLSO ska ansvara för utveckling av nya vårdformer inom ramen för uppdraget att ansvara för somatisk specialistvård som är nödvändig eller lämplig att flytta från akutsjukhus i enlighet med planen för Framtidens hälso- och sjukvård.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

De extra resurser som krävs av administrativ karaktär vad avser regleringen av ett tillkommande uppdrag inom ramen för Stockholms läns sjukvårdsområde nya ansvar för somatisk specialistvård ryms inom budgeten för hälso- och sjukvårdsnämnden.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Justerat Agneta Dreber Inger Ros

§9

Yttrande över förslag till kompletterande ägardirektiv för Stockholms läns sjukvårdsområde

SLSO 15-492

Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde beslutade

att som svar på remiss från Landstingsstyrelsen överlämna detta tjänsteutlåtande.

Utdragsbestyrkande

Olga Bjerstedt

Olga Bjerstedt

Stockholms läns sjukvårdsområde
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Sjukvårdsdirektören
Handläggare: Lisbet Nord

SLS 2015-04-08 p 9
BESLUTSUNDERLAG
2015-03-23

SLSO 15-492

Yttrande över förslag till kompletterande ägardirektiv för Stockholms läns sjukvårdsområde

Ärendet

Landstingsstyrelsens förvaltning (LSF) har utarbetat förslag till kompletterande ägardirektiv för Stockholms läns sjukvårdsområde, med innebörden dels att SLSO ska kunna ta över ansvaret för viss somatisk specialistvård som flyttas ut från sjukhusen, dels att svara för viss utveckling av nya vårdformer inom ramen för att ta över viss specialistvård. Under framtagandet av förslaget har SLSO beretts möjlighet att komma med synpunkter.

I detta tjänsteutlåtande redogörs för förslaget, med förvaltningens kommentar. LSF:s förslag bifogas tjänsteutlåtandet.

Förslaget från landstingsstyrelsens förvaltning

Som en del i genomförandet av "Framtidens hälso- och sjukvård" kan vissa av dagens sjukhusverksamheter komma att flyttas ut från befintliga akutsjukhus. Enligt LSF:s skrivelse är avsikten att en betydande del av öppenvårdsbesöken skulle kunna föras ut från akutsjukhusen till andra vårdgivare. Hittills har bl.a. införandet av vårdval bidragit till en sådan utveckling.

LSF redogör i sitt förslag för att det finns ett behov av en "mottagande" organisation för de vårdverksamheter som ska flyttas ut från akutsjukhus till sjukhus. Det behövs dessutom en organisation med uppdraget att utveckla samverkan och infrastruktur vid vart och ett av sjukhusen, samt ett behov av ansvar för att utveckla nya vårdformer och liknade insatser.

Enligt LSF kommer den mottagande organisationen under kommande år att relativt snabbt behöva ta emot och organisera de nya verksamheter för somatisk specialistvård som bör utföras utanför akutsjukhusen. Samtidigt som verksamheterna flyttar ut från akutsjukhusen ska även driftansvaret för verksamheterna lyftas bort.

LSF anser att SLSO är väl lämpat för att ta över nya verksamheter av olika slag, eftersom organisationen redan idag ansvarar för många olika verksamheter och eftersom det finns en etablerad styrmodell med långtgående decentraliserat verksamhets- och resultatansvar. SLSO bedriver dessutom redan idag andra verksamheter vid flera av sjukhusen.

Stockholms läns sjukvårdsområde
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Sjukvårdsdirektören
Handläggare: Lisbet Nord

SLS 2015-04-08 p 9
BESLUTSUNDERLAG
2015-03-23

SLSO 15-492

Av LSF:s tjänsteutlåtande framgår att SLSO föreslås få följande nya uppdrag:

- att vara mottagande organisation för vårdverksamheter som flyttas ut från akutsjukhusen, "där det är lämpligt"
- att i samband med detta svara för utveckling av nya vårdformer
- att etablera och samordna arbetsformer på lokala sjukhus, i samverkan med övriga vårdaktörer och i vissa fall etablera infrastruktur, t.ex. reception och växel och andra gemensamma funktioner.

Förslaget innebär att ev. nya verksamhetsuppdrag till SLSO regleras på sedvanligt sätt i vårdavtal mellan SLSO och Hälso- och sjukvårdsnämnden.

De tillägg till ägardirektiven som föreslås är:

- SLSO ska ansvara för somatisk specialistvård som är nödvändig eller lämplig att flytta från akutsjukhus i enlighet med planen för framtidens hälso- och sjukvård.
- SLSO ska ansvara för utveckling av nya vårdformer inom ramen för uppdraget att ansvara för somatisk specialistvård som är nödvändig eller lämplig att flytta från akutsjukhus i enlighet med planen för framtidens hälso- och sjukvård.

Förvaltningens synpunkter

Det är på flera sätt en utmaning för SLSO som organisation att ta emot nya typer av verksamheter. Rent praktiskt består utmaningen i att inordna nya verksamheter inom SLSO:s organisation, styrmodell och ledningssystem. Därtill kommer att de centrala verksamhetsstöden ska kunna svara upp emot de nya verksamheternas behov av stöd, såväl när det gäller omfattning som kompetens.

Men förändringen kan sannolikt bli större för verksamheterna, genom skiftet från akutsjukhusets styrmiljö till SLSO:s.

Förvaltningen delar i stort LSF:s förslag. I de delar som avser att samordna flera aktörer vid vissa sjukhus kan förslaget ses som en formalisering av uppdraget till SLSO från Styrgruppen för FHS (2014-06-09) att företräda samtliga vårdgivare i planeringen av ombyggnationer vid Sabbatsbergs, Sollentuna, Bromma och Jakobsbergs sjukhus. Denna del av förslaget bör dock framgå tydligare i de kompletterande ägardirektiven än vad som framgår i de två föreslagna tilläggen, lämpligen i en egen punkt utöver de två föreslagna.

När det gäller att ta emot verksamheter från akutsjukhusen finns det några otydligheter som bör preciseras ytterligare i den fortsatta beredningen av ärendet.

Det gäller t.ex. ansvaret och formerna för överförandet. Av LSF:s förslag framgår att huvudansvaret att initiera förändringarna ligger hos Hälso- och sjukvårdsnämnden, i rollen som beställare. Det innebär i normalläget att varken "avlämnande" sjukhus eller SLSO förväntas ta sådana initiativ. Det är därmed även ett ansvar för HSN att i vårdavtal reglera justering av den ekonomiska ersättningen i förhållande till såväl avlämnande organisation som till SLSO. För SLSO är förutsättningen att beställaren är villig att fullt ut finansiera den tillkommande verksamheten samt de särskilda kostnader som kan vara förknippade med överförandet.

Men det bör också finnas ett utrymme för att liknande förändringar kan initieras av såväl ett akutsjukhus som av SLSO. Även i sådana fall förutsätts en nära samverkan med HSN, bl.a. i avstämningen av att föreslagna förändringar är i linje med den långsiktiga utvecklingen av framtidens hälso- och sjukvård.

I den fortsatta beredningen av ärendet bör tydligare klargöras såväl hantering som praktiska konsekvenser för såväl berörd personal som organisationerna vid denna typ av verksamhetsövergång.

Behov av utvärdering och utveckling av ägardirektiven

I samband med den översyn av ägardirektiven som påbörjats vill förvaltningen dels föreslå en mer strukturerad utvärdering av nuvarande ägardirektiv och den löpande ägarstyrningen, dels framhålla betydelsen av att ägardirektiven får en tydlig inriktning mot att de landstingsägda verksamheterna, såväl nämnder/förvaltningar som bolag, ska bidra till och underlätta genomförandet av den beslutade inriktningen för framtidens hälso- och sjukvård. Det kan gälla såväl vårdverksamhet som investerings- och fastighetsfrågor. Vi ser att de nu föreslagna kompletterande direktiven till SLSO har en sådan inriktning.

Förslag till beslut

Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde föreslås besluta

att som svar på remiss från Landstingsstyrelsen överlämna detta tjänsteutlåtande.

Mikael Ohrling
Sjukvårdsdirektör